

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula III. A comparativo ad positivum affirmativo valet consequentia

urn:nbn:de:bsz:31-102400

magis & minus positivè dictum, oportet aliquid summè dari tale. Privativa autem non habent causam positivam & influentem, sed magis deficientem, & ideo non positivè reducuntur in causam positivè influentem, ita ut sit aliquid summè privativum, quod in sua influenza causet alia privativa, sed reducuntur in causam positivam, non à quâ fiant per se, sed quæ potuit deficere & deficit. Et ideo malum cum dicat privationem, non arguit aliquod summè malum, à quò causetur, sed tantum arguit esse bonum, quod potuit plus vel minus deficere.

REGULA III.

A comparativò ad positivum affirmativè valet consequentia.

I. Sed obstat, quod rectè dico, aquam esse leviozem terra; nec tamen verum est, quod levis sit. Sic & simplex furtum melius est sacrilegiò, nec tamen est bonum.

II. Sciendum, comparationem dupliciter sumi: I. *proprie*, prout exponitur per suum positivum, cum adverbio *magis*. Et sic *levius* idem est quod *magis leve*, & *melius* quod *magis bonum*. Et hoc modò à comparativò ad positivum affirmativè valet consequentia, ut: *Eruditio melior est divitiis*, i. e. *magis bona. E. est bona. Terra est gravior aquâ. E. est gravis*. II. *Improprie*, ut exponitur per oppositum sui positivi cum adverbio

minus:

*minus
& melius
compara
quenti*

Ap

I. U
illò. N

II.
cautel
de com
sitivum
si com
cum a
qua no
non est
tur le
malo.

I.
in alte
valet.
dissim
igitur
que pr
rum e
verum

minus: & sic *levius* idem est, quod *minus grave*, & *melius* quod *minus malum*. Et hōc modo à comparativō ad positivum non valet consequentia, sicut argumentum §, *prec.* probat.

REGULA IV.

A positivō ad comparativum negativē tantum valet consequentia.

I. Ut: *Non est bonus. E. non est melior hōc vel illō. Non est leve. E. non est levius hoc vel illo.*

II. Adhibenda tamen eadem est distinctio & cautela, quæ in *Reg. prec.* Vera enim est Regula, de *comparativo* propriè sumto, & ut importat positivum cum adverbio *magis*. Sed non est vera, si comparativus importet oppositum sui positivi cum adverbio *minus*. Non enim sequitur: *Aqua non est levis. E. non est levior terrâ. Furtum non est bonum. E. non est melius sacrilegio*, si sumatur *levius* pro *minus gravi*, & *melius* pro *minus malo*.

REGULA V.

Par parium est ratio.

I. Sive, quod valet in uno parium, valet, etiam in altero, & quod in uno non valet, nec in altero valet. Intelliguntur autem per paria commo-
dissimè hīc ea, quæ sunt æquè probabilia. Vult igitur id propositio: *Quod si unum eorum, quæ æquè probabilia sunt, verum est, etiam alterum verum erit. Si unum verum non est, neque alterum verum erit.*

ESS 2

II.